

Dansk Historisk Fællesforenings

årsmøde i Göteborg den 28.–30. august 1964

De historiske samfunds sektionsmøde den 28. august.

1. Sognefilm.

Indlederen, arkivar *Iørn Piø*, Dansk Folkemindesamling, fortalte, at man flere steder i landet har fået henvendelser fra firmaer, der har specialiseret sig i optagelser af sognefilm. DHF har derfor i foråret nedsat et filmudvalg bestående af formanden, Axel Steensberg, Yde Andersen, Holger Rasmussen, Ole Højrup samt indlederen. Udvalget har set forskellige film og har på nogle møder udarbejdet en emneliste med 15 grupper. Listen er meget omfattende og skal derfor kun opfattes som et hjælpemiddel, der kan give ideer. Det er udvalgets opfattelse, at det er bedre at behandle nogle få emner udførligt end at strejfe mange; man bør prøve at vise dagligdagen set indefra, og rekonstruktioner bør undgås.

En tone- og farvefilm på 30 minutter koster skønsmæssigt omkring 100.000 kr., og det vil derfor som regel være kommunen eller turistforeningen, der står bag en sognefilm. Det giver to forskellige typer film: en kommunal, der stiller sognet i det smukkeste mulige lys, social forsyng, moderne boligbyggeri, optagelser fra et sognerådsmøde og kun lidt historisk stof, og en turistfilm med gamle huse, smukke landskaber, spinderokke og folkedragter.

Mange film er optaget, uden at amtssamfundene har haft nogen føling med arbejdet, måske fordi man synes, at en nutidsfilm ligger uden for samfundenes arbejdsområde. Men man bør søge at få indflydelse på en eventuel sognefilm – man kan for eksempel vejlede ved udarbejdelse af drejebogen – for en sognefilm kan udmærket blive et supplement til en trykt sognehistorie eller til amtsårbogen. Før man eventuelt selv foreslår optagelse af en film, bør man dog overveje, om emnerne ikke bedst kan fastholdes i form af fotografier eller lydånd. Ønsker man en film, kan man for eksempel forelægge et udkast, der belyser dagligliv i dag, man skal samarbejde med en dygtig filmsmand, og det er bedst at optage filmen over flere år, således at man får en række mindre film til arkivet og en noget længere film til forevisningsbrug.

Museumsdirektør *Jørgen Paulsen*, Frederiksborg Slot, fandt indledningen særdeles interessant, men var bange for at emnelisten kunne bevirke, at filmene blev for stereotype. Det kan være farligt at ofre de mange penge på en film, da uvedkommende hensyn altid vil spille ind. Man skal først og fremmest sigte mod arkivfilm lavet af amatører. De professionelle filmfolk skal ikke holdes ude, men det er ikke den vej, vi vil. Det nedsatte udvalg kan blive af stor værdi, for film er en farlig ting. Man skal ikke have for stive rammer m. h. t. emnerne – vi ved jo ikke,

hvad der vil få betydning fremover – og man skal udnytte amatørernes umiddelbarhed.

Arkivar *Piø* svarede, at der ikke var tilsigtet noget stereotyp med emnelisten, den var blot et forslag, der viste variationsbredden. Nogle amatører er meget dygtige, men dels er der mange tekniske vanskeligheder, og dels er film et specielt sprog, derfor er det nødvendigt at arbejde sammen med professionelle filmfolk.

Stationsforstander *Kaster*, Østjysk Hjemstavnsforening, spurgte, om nogle af de tilstedeværende havde fået tilbud fra et firma om optagelse af sognefilm. Odder havde fået en forespørgsel, men det lokalhistoriske arkiv mente, at det ville blive for dyrt. I 1950'erne har arkivet selv fået lavet en række filmsoptagelser, og det er langt bedre at få et samarbejde i stand med lokale amatører.

Overlærer *Warthoe-Hansen*, Historisk Samfund for Randers amt, fortalte, at samfundet i forbindelse med en udstilling havde vist en film fra Havndal, den var et bestillingsarbejde og absolut ikke særlig god. Det ville være langt bedre og billigere, om man henvendte sig til den lokale sognekonge, fik ham til at interessere sognerådet for sagen og derpå knyttede kontakt med en lokal fotograf. I Randers optager man med mellemrum små specialfilm, for eksempel fremstilling af hestesko, kobbersmeden i arbejde, o. s. v. Skal den slags holdes uden for en eventuel sognefilm, og skal man nøjes med at tage udsnit af arbejdsgangen, eller skal man vise hele processen?

Landsarkivar *Peter Kr. Iversen*, Historisk Samfund for Sønderjylland, sagde, at der havde været tale om at lave en Sønderjyllandsfilm, der ville koste mellem en kvart og en halv million kroner. Forslaget var blevet afvist af Historisk Samfund, der mente, at pengene kunne bruges til noget nyttigere. Man skal ikke kræve penge til en sognefilm, hellere til andet historisk arbejde. Man skal vejlede amatørerne og prøve at hjælpe dem over de tekniske vanskeligheder, for eksempel ved at arrangere kurser. Et arbejde på amatørbasis er overkommeligt og desuden mere værdifuldt i videnskabelig henseende. Hele planen var for teoretisk.

Arkivar *Piø* svarede, at der ikke var tale om en plan. Fællesforeningen havde modtaget en henvendelse og havde derfor taget problemet op til drøftelse og lavet en emneliste. Bemærkningerne i indledningen tog sigte på den situation, hvor et historisk samfund ønsker at have tilknytning til skabelsen af en sognefilm. Det var desuden nævnt i indledningen, at historiske opgaver også – og undertiden bedre – kunne løses på anden måde. Erfaringerne fra optegneres arbejde med lydbånd viser, at amatører i det hele har behov for uddannelse i brugen af tekniske hjælpemidler, og ethvert forslag i denne retning fortjener støtte.

Overlærer *Warthoe-Hansen* foreslog, at Fællesforeningen udskrev filmkonkurrence for amatører.

Stationsforstander *Kaster* anså det for endnu bedre at lave et kursus, hvad der fik stærk tilslutning fra forsamlingen.

2. Lokale kurser i hjemstavns- og slægtshistorie.

Arkivar *Hans H. Worsøe*, Historisk Samfund for Sønderjylland, gik i sin indledning ud fra, at der sikkert er bred enighed om, at aftenhøjskolen er et af de bedste midler amtssamfundene har til at få en stor og bred kreds i tale. På baggrund heraf

er det skuffende at gennemgå samfundenes beretninger for årene 1962 og 63. Nu har der selvfølgelig været arrangeret kurser af andre end samfundene, men disse synes kun tre steder – Lolland-Falster, Præstø og Sønderjylland – at have udnyttet aftenhøjskolelovens muligheder.

Der er åbenbart en vis skyhed til stede. Nogen økonomisk risiko er der ikke tale om, der kan endda fås et beskedent overskud, og det organisationsmæssige arbejde kan man få de eksisterende oplysningsforbund til at tage sig af – i Åbenrå er det tilmed sådan, at vore kurser optages gratis i alle tre forbunds brochurer og annoncer. Årsagerne til det ringe antal aftenhøjskoler skal nok søges i vanskeligheden ved at fremskaffe lærere og en vis usikkerhed overfor muligheden af rent undervisningsteknisk at gennemføre for eksempel undervisning i slægtsforskning uden adgang til arkivalier. Det sidste kan dog sagtens klares. Der findes udmærkede skriftlæsningsbøger, og man kan ret billigt få fremstillet fotokopier (xerox) af arkivalier, som jo kan bruges år efter år. Manglen på lærere er langt alvorligere. DHF har sine sommerkurser, men man bør også fra lokal side gøre noget. I Sønderjylland har man dels givet tilskud til flere læreres deltagelse i Fællesforeningens kurser og dels hvert år sendt tillidsmændene lister over foredragsholdere, der var villige til at tale i aftenhøjskolen. Endelig har man for et par år siden afholdt et kursus specielt beregnet for lærere i lokalhistorisk aftenhøjskole. Kurset havde skiftende foredragsholdere, strakte sig over 14 aftener à 2 timer og fik fuld offentlig støtte. Tilslutningen var meget stor, og virkningerne synes at kunne spores i større kursusaktivitet. Det har ofte vist sig, at interessen for lokalhistorie kan vækkes gennem slægtshistorisk arbejde, og det vil sikkert være god politik at arrangere kurser i slægtshistorie og siden lade dem efterfølge af lokalhistoriske aftenhøjskoler. Det vil derfor være velkomment, om DHF i sin række af sommerkurser arrangerede et, der tog særligt henblik på vordende lærere i slægtshistorie.

Distriktsopmåler *Wilhelm Paamejer*, Historisk Samfund for Lolland-Falster, fortalte om virksomheden på Lolland og Falster, hvor der foruden et kursus i arkæologi og to aftenhøjskolekredse findes flere mindre studiekredse. Amtsunngdomsnævnet har holdt et to-dages kursus for lærere i hjemstavns historie, og der udsendes en foredragsliste, som er meget benyttet.

Bibliotekar *Svend Gissel*, Det kgl. Bibliotek, nævnedes, at biblioteket formentlig godt kunne arrangere mindre udstillinger i provinsbyer af både billedværker (Resen og Pontoppidan) og håndskrifter, men det kræver tilstedeværelsen af en brandsikker box. Han ville gerne undersøge muligheden for på denne måde at afhjælpe manglen på undervisningsmaterialer, og hvis man er interesseret, kan man blot skrive til biblioteket.

Landsarkivar *Iversen* takkede for dette tilsagn. Han mente at indlederen så sagen for meget fra et arkivsynspunkt. Det er vigtigt at få museerne med – det sker alt for ofte, at en sognehistorie har overset kilderne her. Desværre var det vanskeligt at få museumsfolkene trukket ind i arbejdet. Det er ikke DHF, men de amtshistoriske samfund, der skal arrangere kurser for lærere i slægtshistorie.

Arkivar *Worsøe* kunne fuldt ud tilslutte sig bemærkningerne om museerne. Opgaven at uddanne lærerne måtte være Fællesforeningens – det kunne samfundene ikke selv klare. Deres indsats måtte komme i næste led.

Under punkt 3 *Eventuelt* var der ingen, der bad om ordet.

Repræsentantmødet

Repræsentantmødet blev afholdt i Kronhuset lørdag den 29. august kl. 10 til 11.45. Følgende foreninger og institutioner var repræsenteret:

De historiske samfund og foreninger for: Holbæk amt, Lolland-Falster, København, Præstø, Randers og Sorø amter, Sønderjylland, Thisted, Vejle og Viborg amter, Østjysk Hjemstavnsforening, Ålborg amt og Søllerød kommune. Desuden Det danske Sprog- og Litteraturselskab, Landsforeningen for Hjemstavnskultur, Ministeriet for kulturelle anliggender, Lokalmuseumstilsynet, Rigsarkivet, Landsarkiverne for Fyn, Nørrejylland, Sjælland og Sønderjylland. Københavns Stadsarkiv, Matrikeldirektoratet, Det kongelige Bibliotek, Dansk Folkemindesamling og Det nordjyske Landsbibliotek, Ålborg, de by- og egnhistoriske arkiver for Ebeltoft, Esbjerg, Falster, Fåborg, Haderslev, Herning, Horsens, Maribo, Middelfart, Odder, Sæby og Viborg samt i alt 39 museer.

Da formanden på grund af sygdom ikke kunne være til stede, blev mødet ledet af museumsdirektør *Knud Klem*, der bød velkommen. Efter at dommer *Worsaae*, Vordingborg Museum, var valgt til dirigent, gav han ordet til sekretæren, arkivar *Knud Prange*, som udtalte følgende mindeord:

Sygehusinspektør *H. C. Larsen*, Grindsted, var stærkt lokalhistorisk interesseret. Han var i mange år medlem af bestyrelsen for Historisk Samfund for Ribe amt og han var medlem af Grindsted Museums bestyrelse. Fra 1950 til 1958 var han sognerådsformand, og det var i denne periode, at han som en af de førende var med til at oprette Grindsted byhistoriske arkiv. Han var en søgt foredragsholder på egnen, og sin lokalhistoriske viden udmøntede han såvel i mange avisartikler som i flere jubilæumsskrifter. De, der har truffet *H. C. Larsen* til Fællesforeningens møder eller kurser, vil huske ham som en ivrig og interesseret lokalhistoriker.

Lektor *Jens Clausen* har næppe deltaget mange gange i Fællesforeningens møder, men der er alligevel god grund til at mindes ham i denne forsamling. Fra lektor Clausen blev knyttet til Aarhus Kathedralskole i 1924 har han udfoldet et alsidigt og frugtbart virke. Han har således skrevet både aviskronikker, tidsskriftsartikler, lærebøger i Danmarks og Nordens historie og de særdeles grundige og omfattende afsnit i Aarhus gennem Tiderne om byens økonomi og styre. Men også på anden måde blev hans rige evner taget i brug. Han var i mange år medlem af forretningsudvalget og regnskabsfører for Erhvervsarkivet, han kom ind i det Byhistoriske Udvalg og endelig var han en lang årrække medlem af bestyrelsen, redaktør og i 5 år formand for Historisk Samfund for Aarhus Stift. Hans indsats her var af særdeles stor betydning. Bag et overmåde stilfærdigt væsen rummede *Jens Clausen* en dyb interesse for sine medmennesker og en umådelig hjælpsomhed. Han er et smukt eksempel på en der altid var parat, når der var brug for hans store arbejdskraft.

Ordet blev derefter overladt museumsdirektør *Oxenvad*, som udtalte:

I april måned i år døde museumsdirektør *Svend Larsen*, Odense. *Svend Larsen* var fynbo, journalistsøn fra Odense, og bortset fra studieårene i København tilbragte han hele sit liv i fødebyen. At *Svend Larsen* blev museumsmand, endda museumsmand af det usædvanlige format, var egentlig lidt af et tilfælde, for selv havde han oprindeligt forestillet sig en videnskabelig løbebane som arkivar. I 1931 knyttedes han som assistent til det, der dengang hed Odense Bys offentlige Sam-

linger (Fyns Stiftsmuseum, Fyns Folkemuseum og H. C. Andersens Hus), for 8 år senere at blive denne institutions leder. I løbet af de 33 år, hvor Svend Larsen virkede ved Odense Bys Museer, undergik museerne en vældig forvandling. De ældre samlinger videreudvikledes og nye kom: Det store kulturhistoriske museum i Møntestræde og frilandsmuseet »Den fynske Landsby« foruden de mindre museer H. C. Andersens Barndomshjem og Carl Niensens Barndomshjem samt – uden for kredsen – Ladbyeskibet, som Svend Larsen selv havde været med til at udgrave. Og side om side hermed intensiveredes museernes virksomhed på den folkeoplysende og videnskabelige front, med undersøgelser af arkæologisk, historisk og etnologisk art og med en betydelig udstillings- og publikationsvirksomhed. Årbøgerne »Fynske Minder« og »Anderseniana« er skabt af ham, skriferækken »Fynske Studier« ligeså, og han gik selv forrest i arbejdet med at fylde disse rammer ud.

Svend Larsen udfoldede en meget betydelig litterær virksomhed, koncentreret om H. C. Andersen og om fynsk lokal- og kulturhistorie. Mange og vægtige er hans bidrag til disse to forskningsfelter, og alle er de solidt funderet på grundige arkivstudier. Kronen på værket skulle være den disputats om det fynske rådsaristokrati i det 17de århundrede, som Svend Larsen havde arbejdet på gennem mere end 20 år og som blev antaget til forsvar for den filosofiske doktorgrad ganske kort tid før hans død. Bittert er det, at han ikke selv skulle opleve at se værket færdigtrykt.

I denne kreds vil man mindes ham som en flittig og veloplagt årsmødedeltager. I årene 1952–59 sad han som museumsforeningens formand i DHF's styrelse og tillige i redaktionsudvalget. Han viste sig her – som i sit øvrige virke – som praktiker, der fandt udvej for at gennemføre selv den vanskeligste og mest komplicerede sag. Hans store praktiske begavelse dokumenteredes vel tydeligst i det arbejde, som gik forud for vedtagelsen af loven om de kulturhistoriske lokal-museer. Han bar sin meget store del af arbejdet, og tilsvarende stor må hans andel af æren for sagens lykkelige afslutning blive.

Forsamlingen rejste sig og mindedes disse tre mænd, hvorefter *sekretæren* af-lagde årsberetningen, idet han understregede, at ansvaret for beretningen var hans, idet formanden ikke havde kunnet udarbejde nogen beretning under sin sygdom:

Årsmødets placering. Som det vil huskes, vedtog repræsentanterne sidste år, at man denne gang skulle mødes i Visby – dog med tilføjelsen »hvis ellers de økonomiske muligheder taler derfor«. Det gjorde de imidlertid ikke. Hvis vi lejede fly ville billetprisen blive 230 kr. pro persona (fra København), og selv om rejse med skib og tog var en del billigere, ville det alligevel blive ret bekosteligt, og selve rejsen ville tage en hel dag. Styrelsen var derefter ikke i tvivl om, at man burde foretrække Göteborg, som der jo også var stærk stemning for sidste år.

Nye medlemmer. Der har for første gang i mange år været en mindre tilbagegang i medlemstallet, nemlig på 1. Fem medlemmer, deraf fire byråd har meldt sig ud. Til gengæld har jeg den glæde at byde følgende nye medlemmer velkommen:

Jernbanehistorisk Selskab.

Viby Folkebibliotek.

Udgiverselskabet for Danmarks Nyere Historie.

Institut for Presseforskning og Samtidshistorie.

Fællesforeningens medlemstal udgøres nu af 35 amtssamfund m.m., 109 museer, 66 arkiver, biblioteker m.m. samt 16 by- og amtsråd.

DHF's styrelse. Styrelsen har på sit første møde konstitueret sig således: professor, dr. Roar Skovmand: næstformand, arkivar Knud Prange: sekretær, overlærer O. Warthoe-Hansen: kasserer, museumsdirektør Niels Oxenvad: redaktør af Fortid og Nutid. Redaktionsudvalget for dette består i øvrigt af museumsdirektør Knud Klem, professor, dr. Kristian Hald og formanden.

Statstilskud til amtssamfund og DHF. Samfundenes tilskud for finansåret 1963–64 var af samme størrelse som året før, og Fællesforeningens tilskud er også uforandret – 2.500 kr. Der er dog udsigt til en mindre efterbevilling.

Samarbejde mellem byhistoriske arkiver og biblioteker. Formanden har sidste efterår haft en drøftelse med biblioteksdirektør Allerslev Jensen om dette spørgsmål. Samtalen var kun af ren orienterende art, men det kan nævnes at biblioteksdirektøren meget gerne så et nært samarbejde mellem arkiverne og folkebibliotekerne. Et arkiv vil i almindelighed kunne organiseres som et led af det stedlige bibliotek og vil herigennem kunne opnå lokaler, regelmæssige åbningstider samt den fordel, at lokale bidrag til arkivet vil kunne medføre statstilskud. Samtidig vil et sådant arkiv reelt kunne forblive en selvstændig institution. Dertil må dog føjes, at forholdene er ret forskellige for de enkelte arkivers vedkommende, og at en ordning som den skitserede kun har arkivernes interesse, hvor forholdene i øvrigt taler for det.

Kursus for lærere i aftenhøjskolen. I dagene 4.–7. august afholdt Fællesforeningen på Landboskolen ved Odense et kursus med emnet: Besættelsestidens historie i Danmark. Gennem otte foredrag og en filmsforevisning belystes udviklingen fra mange sider og ud fra mange standpunkter. Hele kursets forløb og det store deltagerantal, nemlig 63 kursister, opfordrer stærkt til fortsættelse af denne del af Fællesforeningens virke.

Kursus for SLA's medlemmer. På Sammenslutningen af lokalhistoriske arkivers sidste årsmøde drøftede man planen om at afholde et eller flere kurser for arkivarer ved de egnhistoriske arkiver. I årets løb er der blevet afholdt to kurser med foredrag, rundvisninger, instruktioner og drøftelser. Det første kursus fandt sted på Landsarkivet i Viborg fra 1. til 3. november 1963, det andet på Rigsarkivet fra 2. til 4. januar 1964. Der havde i alt meldt sig 50 deltagere, og det må vist siges, at arrangementerne har vist sig både vellykkede og nyttige.

Anden kursusvirksomhed. Der er næppe tvivl om, at der på flere andre områder i det historiske arbejde er behov for vejledende eller igangsættende kurser. Styrelsen har derfor overvejet eventuelt at arrangere andre kurser, for eksempel i arkivbenyttelse, men det er endnu for tidligt at sige noget om planernes konkrete udformning.

DHF's konsulentvirksomhed. Antallet af henvendelser til konsulenten er gået ned fra 53 i 1962/63 til 29, d.v.s. nøjagtigt samme antal som i året 1961/62. Denne nedgang fremhæver den allerede i beretningen for forrige år påpegede betydning af, at den lille tryksag om konsulentvirksomheden og den hjælp, der herigennem kan ydes, med ikke altfor store mellemrum optrykkes og indlægges i årbøgerne. Karakteren af årets henvendelser understreger dog også, som ligeledes

sidste år påpeget, at kravet til henvendelserne må skærpes eller, sagt på en anden måde, rammerne for konsulentvirksomheden præciseres nøjagtigere i tryksagen. I hvert fald har påfaldende mange af sagerne været af elementær eller perifer karakter, eller været af en sådan art, d.v.s. vedrørende ejendoms- og slægtshistorie, at de har ligget lige på grænsen af konsulentens arbejdsområde – enkelte endda så decideret udenfor dette – at de har måttet afvises eller henvises til behandling på biblioteker. Henvendelser er i øvrigt modtaget fra alle dele af landet. Kun i 3 tilfælde har der været tale om gennemlæsning af manuskripter, af hvilke – såvidt vides – ingen er befordret i trykken.

Radioudvalget. Dette udvalg, der består af Knud Klem, Peter Kr. Iversen og O. Warthoe-Hansen, har været repræsenteret ved det årlige radiomøde i maj måned. Der er ikke fra radioens side sket noget med hensyn til planerne om et Historisk Magasin eller den påtænkte serie om hjemstavns- og personalhistorie. Det er tanken, at udvalget til efteråret skal søge at få en samtale med programchef Vedel Pedersen.

Fortid og Nutid. Medens tidsskriftet sidste år var blevet stærkt forsinket, er det nu lykkedes at komme a jour, idet der i det forløbne år er udsendt bind XXII hefte 1 og 2 (årgang 1963) samt dobbeltheftet bind XXII hefte 3/4, der udgør sidste hefte af årgang 1963 og første af årgang 1964. Antallet af abonnenter er i årets løb faldet fra ca. 490 til 450. Dette kunne måske tyde på, at tiden snart er inde til at foretage et nyt fremstød for at tegne nye abonnenter.

DHF's håndbøger. De to første bind i serien om de historiske hjælpevidenskaber er udsendt i fototekniske optryk. De to næste bind vil foreligge inden årets udgang, idet Povl Ellers: Historisk Ikonografi er under opsætning og Georg Galsters: Mønt er klar til at blive sendt til bogtrykkeren. Endnu to manuskripter ventes afleveret i 1964, nemlig Kristian Halts om stednavne og Poul Rasmussens om mål og vægt. I 1965 skulle endnu tre eller fire manuskripter blive færdige.

Andre publikationer. I det forløbne år er der yderligere udsendt fire bøger af Fællesforeningen, nemlig Georg Hansens grundbog i historisk metode, som allerede blev omtalt sidste år, samt fototekniske optryk af Holger Hjelholt: Skriftprøver fra tiden efter reformationen til midten af 19. århundrede, Erik Kroman: Skriftens historie i Danmark fra reformationen til nutiden samt endelig et nyt oplag af Bauers kalender.

Håndbog for danske Lokalhistorikere. Der er ingen tvivl om, at der er et voksende behov for at genoptrykke dette værk. For over et år siden rettede Fællesforeningen derfor en henvendelse til FBVA angående honorarspørgsmålet ved et fotooptryk. Efter at svaret indløb, er der yderligere forhandlet med FBVA's formand, og der er nu opstillet et budget, hvorefter det skulle være muligt at udsende håndbogen til en pris af ca. 60 kr. (indbundet). Der skal nu rettes henvendelse til de enkelte forfattere for at få deres godkendelse af planen.

Danske Historikere. For at få suppleret listen over de historikere, der skal medtages i værket, er der til amtssamfundene og en række institutioner udsendt lister over de navne, vi har med fra de enkelte landsdele, og der er samtidig spurgt, om der siden den første besvarelse er kommet nye historikere til. Som

resultat heraf er en lang række navne bragt i forslag, og efter at styrelsen har drøftet emnerne, er der udsendt 160 nye spørgeskemaer. Langt størsteparten af de ca. 900 biografier, bogen vil indeholde, er nu bearbejdet, renskrivningen er påbegyndt og der er indhentet foreløbigt tilbud på trykningen. Favørprisen vil formentlig blive 30 kr. – prænumerantprisen ca. 24 kr.

Salgskatalog. På årsmødet og samfundenes sektionens møde sidste år blev det i princippet vedtaget at Fællesforeningen skulle udsende et katalog med fortegnelse over de årbøger og andre publikationer, som foreningens medlemmer stadig har restoplæg af. Cand. polit. fru Inger Bjørn Svensson og arkivar Hans H. Worsøe har påtaget sig det praktiske arbejde ved tilrettelæggelsen af kataloget. Dette foreligger nu i første korrektur og vil formentlig kunne udsendes i rentrykt stand omkring den 1. oktober. Kataloget omfatter 449 numre, og det er vor tro, at det vil opfylde en mission, først og fremmest ved at sprede kendskab til foreningernes skrifter til et stort og interesseret publikum, men også ved at medføre et salg, der vil kunne styrke foreningernes økonomi.

Beretning om arbejdet i amtssamfund og byhistoriske arkiver. Disse beretninger har tidligere været udsendt i duplikeret stand. Det er nu vedtaget, at de byhistoriske arkivers beretninger skal trykkes i Fortid og Nutid sammen med de øvrige institutionsberetninger – hvilket allerede er sket i sidste hefte. Samfundenes beretninger for årene 1962 og 1963 er for nylig udsendt under ét i et duplikeret hefte. Flere repræsentanter for amtssamfundene har lejlighedsvis understreget betydningen af disse beretninger, men det er stadig ret vanskeligt at få samfundene til at indsende deres manuskripter til rette tid og i en sådan form, at de kan mangfoldiggøres uden bearbejdelse.

Udvalget til registrering af manuskripter og arkivalier. Efter aftale med udvalgets sekretær, mag. art. Anker Olsen, har arkivar Helle Linde påtaget sig at færdigredigere de resterende artikler. Da frk. Linde hidtil har været bundet af andet arbejde, vil redaktionen af disse artikler formentlig først være færdig i begyndelsen af 1965.

Omsætningsafgift. På sidste årsmøde opfordrede repræsentanterne DHF til at indsende en protestresolution mod oms på årbøger. Inden dette skete, havde folketingsudvalget, der arbejdede med en revision af den pågældende lov, imidlertid besluttet sig for en ændring, der helt dækkede de ønsker, som Fællesforeningen allerede tidligere havde fremført overfor myndighederne. En redegørelse for den nye lov og dens betydning er derefter blevet udsendt til alle vore medlemmer.

DHF's økonomi. Fællesforeningens regnskab skal drøftes under næste punkt på dagsordenen, men det vil af flere grunde være nødvendigt at komme ind på emnet her. Det fremgår af regnskab og budget – som begge er dupliserede – at foreningens økonomi langt fra er strålende. Kassebeholdningen er i sidste regnskabsår formindsket med godt 15.000 kr., og også i det følgende år må vi regne med en merudgift. Grundene hertil er flere, og den mest iøjnefaldende er foreningens publikationsvirksomhed. Førrige år kunne vi møde med et betydeligt overskud p.g.a. store indtægter ved salg af skrifter, men samtidig var mange af skrifterne blevet totalt udsolgte. I det sidste år har vi derfor investeret penge i fotooptryk af 5 bøger, udsendt en ny bog og betalt forfatterhonorar for endnu en ny bog. Også i

det kommende år vil der blive bundet penge i nye bøger. Der er ingen tvivl om, at i det lange løb vil disse penge komme igen, således at publikationsvirksomheden vil kunne hvile i sig selv, men netop fordi vi her er inde i en begyndende udvikling, vil indtægterne i starten hinke noget bagefter udgifterne.

Værre er imidlertid, at også foreningens øvrige virksomhed udviser et underskud. I de sidste år er foreningens virke forøget på flere områder, Fortid og Nutid er blevet større, forfatterhonorarerne er forhøjet – så at de i det mindste er nogenlunde anstændige, og disse honorarer samt redaktør- og sekretærvederlag er blevet pristalsregulerede. Denne virksomhed har på den anden side medført en udgift til medhjælper, der udsender Fortid og Nutid, ekspederer bogsalget og fører regnskabet. Omsætningsafgiften har påført os en væsentlig udgift og statstilskuddet, der var kommet op på 5.500 kr. er blevet nedsat til 2.500 kr. Situationen er efterhånden ved at være akut, ikke mindst fordi der er et stigende behov for, at sekretæren får en fagligt kvalificeret medhjælper til aflastning i det daglige arbejde. For at løse det sidste problem og for at skaffe balance på foreningens almindelige regnskab (her er der altså set bort fra publikationsvirksomheden, som efterhånden skulle kunne balancere) har styrelsen indsendt en ansøgning til Ministeriet for kulturelle Anliggender om et fast tilskud på finansloven først og fremmest til lønning af kvalificeret medhjælp, om en bevilling på finansloven til publicering af institutionsberetningerne og endelig om den sædvanlige støtte til Fortid og Nutid fra tidsskriftskontoen. Denne ansøgning er i øjeblikket til behandling i ministeriet, og det har gjort et godt indtryk der, at styrelsen også på anden måde vil søge at bedre foreningens økonomi. Således er abonnementsprisen på Fortid og Nutid blevet forhøjet og man har foretaget en stærk nedskæring i antallet af bytte- og frieksemplarer. Endelig agter styrelsen at foreslå kontingentet forhøjet, men dette vil jeg vende tilbage til under et senere punkt på dagsordenen.

Bankfuldmægtig *Bent G. Calov*, Kalundborg Museum, spurgte hvilke by- og amtsråd, der var medlem af foreningen og foreslog, at man fra forsamlingens side opfordrede de øvrige kommunale råd til at melde sig ind i DHF.

Sekretæren svarede at spørgsmålet havde været drøftet på et tidligere årsmøde, hvor flere af medlemmerne havde givet udtryk for den opfattelse, at man skulle overlade det til de lokale foreninger at søge støtte hos by- og amtsråd.

Der kom ikke flere bemærkninger til beretningen, som derefter blev godkendt.

Kassereren aflagde regnskabet og forelagde budgettet for 1964–65. Under dette punkt på dagsordenen udspandt der sig en livlig debat, der først og fremmest drejede sig om opstillingen af regnskab og budget samt om arbejdets fordeling mellem ekspeditionen i Viborg og kassereren i Randers. I drøftelsen deltog: museumsdirektør *Jørgen Paulsen*, kommunefuldmægtig *Olav Christensen*, Haderslev byhistoriske arkiv, overlærer *Henrik Møller*, Landsforeningen for Hjemstavnskultur, administrator, dr. *Albert Fabritius*, Det danske Sprog- og Litteraturselskab, sognepræst *Ove Brun Jørgensen*, Historisk Samfund for Holbæk amt, museumsinspektør *Hans Neumann*, Haderslev, museumsdirektør *Peter Riismøller*, Aalborg, samt *kassereren* og *sekretæren*. Mødets leder lovede, at den fremførte kritik ville blive taget op til drøftelse i styrelsen. Derefter blev regnskabet godkendt.

Fastsættelse af kontingentet. På bestyrelsens vegne fremsatte *sekretæren* følgende forslag:

De sidste tre år har formanden kunnet foreslå et uændret kontingent. Som allerede nævnt, kan dette ikke gentages i år. Begrundelsen er allerede givet i årsberetningen, men jeg vil gerne føje et par bemærkninger dertil. Følger man kontingentets størrelse gennem den sidste menneskealder vil man se, at det ikke har fulgt trop med prisudviklingen. For amtssamfundenes vedkommende er satsen endda på et vist tidspunkt blevet nedsat fra 2½ % til de nuværende 2%. Dertil kommer, at Fællesforeningen som nævnt udfolder en større virksomhed nu end dengang. På en række punkter kan denne aktivitet mærkes direkte af vore medlemmer og deres medlemmer igen: for eksempel de kurser der afholdes, den lokalhistoriske konsulentvirksomhed, forøgelsen af Fortid og Nutids omfang samt den efterhånden lange række af bøger vi kan sælge til særdeles rimelige priser. Resultatet af denne udvikling er, at styrelsen – omend uden synderlig glæde – er enig om at foreslå kontingentet forhøjet, således at de amtshistoriske samfund betaler 3 % af deres egen kontingentindtægt (dog mindst 30 øre pr. medlem) (før 2 %) institutionerne 45 kr. (før 30 kr.) og museerne henholdsvis 20, 22½, 30 og 45 kr. mod nu 12½, 15, 20 og 30 kr. Jeg må minde om, at medlemmerne til gengæld herfor modtager Fortid og Nutid, som koster 20 kr. i abonnement, og jeg vil gerne understrege, at såvel museernes som foreningernes og institutionernes repræsentanter i styrelsen kraftigt er gået ind for denne forhøjelse, ligesom Museumsforeningen på mødet i går har vedtaget forhøjelsen for sit vedkommende. Med disse ord skal jeg henstille, at man vedtager forslaget.

Forslaget blev vedtaget uden at nogen havde bedt om ordet.

Valg: Formanden og de tre styrelsesmedlemmer, der var på valg – Roar Skovmand, Niels Oxenvad og Knud Prange – blev alle genvalgt. De to revisorer Olav Christensen og Hans Neumann genvalgtes og til suppleant valgtes Hans H. Worsøe.

Eventuelt: Museumsdirektør *Jørgen Paulsen* takkede bestyrelsen for det udførte arbejde, der skete meget og det var godt, hvad der skete.

Museumsdirektør *Knud Klem* fik forsamlingens tilslutning til at sende en hilsen til formanden og meddelte, at der til næste årsmøde foreligger invitation fra Viborg. Der fremkom ikke andre forslag, hvorefter mødet kunne slutes med en tak til dirigenten.

Fredag den 28. august var der om formiddagen ekskursion til Nya og Gamla Älvsborg og lunch på porterbryggeriet Carnegie. Cicerone under denne tur var intendent, fil.dr. Harald Widéen, Historiska Museet. Om aftenen var mødedeltagerne inviteret til middag på Trädgården som Göteborgs bys gæster. Lørdag den 29. august var der en eftermiddagsudflugt til det henrivende Gunnebo, under ledelse af museichef, fil.dr. Göran Axel-Nilsson og museiintendent Elisabeth Strömberg, Röhsska Konstslöjdmuseet, og samme aften holdtes festmiddagen på Liseberg. Ekskursionen søndag den 30. august begyndte med en orientering i Arkeologiska Museet ved dettes chef professor, fil.dr. Carl-Axel Moberg, under hvis ledelse man derefter kørte ned i Halland, tilbage til Hissingen og sluttede på Bohus, som blev beset under museumsinspektør Erik Kjersgaards ledelse.

For de deltagere, der ikke var optaget af møder, var der om fredagen arrangeret besøg på Röhsska Konstslöjdmuseet, Landsarkivet og Universitetsbiblioteket, og om lørdagen forevist Stadshistoriska Samlingar i Kronhuset.